

Repertoriumnummer
Datum van uitspraak 30 oktober 2023
Rolnummer

Niet aan te bieden aan de ontvanger

NEDERLANDSTALIGE RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG BRUSSEL

Veroordeling bijdrage geïnd 20 €

VON - EVT

Vonnis

▪ *EINDVONNIS OP TEGENSpraak*

3de kamer
burgerlijke zaken

Aangeboden op
Niet te registreren

De 3de kamer wijst het volgende vonnis in de zaak:

[REDACTED]

[REDACTED]

eisende partij,

advocaten: mr. Stijn Verbist en mr. Alexander Van Eyck, met kantoor te 2000 Antwerpen, Graaf van Hoornestraat 51, stijn.verbist@verbistadvocatuur.be - alexander.vaneyck@verbistadvocatuur.be

tegen:

VLAAMSE GEWEST, ondernemingsnummer 0220.819.807, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering, ten verzoeken van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, met kantoren te 1210 Brussel, Koning Albert II-laan 7 (6de verdieping),

verwerende partij,

[REDACTED]

Rechtspleging

Bij dagvaarding, betekend op 2 juli 2021 heeft eisende partij zijn vordering tegen het Vlaamse Gewest voor de rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen, gebracht.

Op 6 december 2021 dagvaardde eisende partij [REDACTED] tot tussenkomst.

Bij vonnis van de rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen van 29 juni 2022 verklaarde die zich onbevoegd en verwees deze rechtbank de zaak naar de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel.

Bij tussenvonnis van deze kamer van 2 januari 2023 nam de rechtbank akte van de afstand van geding door [REDACTED] ten aanzien van [REDACTED] bekrachtigde zij de tussen partijen afgesproken instaatstelling en stelde de zaak vast op 11 september 2023 voor het

vaststellen van een pleitdatum. Op deze laatste datum stelde de rechtbank de zaak uit naar de zitting van 2 oktober 2023 voor pleidooien.

Overeenkomstig artikel 748*bis* van het Gerechtelijk Wetboek houdt de rechtbank alleen rekening met de laatst genomen (synthese)conclusies van de partijen, nl.:

- voor eisende partij: de conclusie neergelegd op de griffie op 23 december 2022 (digitaal),
- voor verwerende partij: de conclusie neergelegd op de griffie op 24 januari 2023 (digitaal).

Op 23 augustus 2023 zijn de stavingstukken van verwerende partij digitaal neergelegd op de griffie. Op 24 augustus en 29 september 2023 zijn de stavingstukken van eisende partij digitaal neergelegd.

Op de openbare terechtzitting van 2 oktober 2023:

- zijn verschenen:
 - o mr. Stijn Verbist en mr. Alexander Van Eyck voor eisende partij,
 - o [REDACTED] voor verwerende partij,
- zijn voornoemde advocaten gehoord,
- zijn de debatten gesloten en is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken werden toegepast.

1. FEITEN EN PROCEDUREVOORGAANDEN

1.- Tussen 2003 en 2019 werden de facturen gericht aan elektriciteitsafnemers met een decentrale productie-eenheid, zoals zonnepanelen, opgesteld op basis van hun netto-afname van elektriciteit van het distributienet. Meer bepaald werd hun overproductie elektriciteit die zij met hun decentrale productie-eenheid genereerden en injecteerden op het distributienet - in het geval zij meer produceerden dan zij zelf verbruikten- afgetrokken van de elektriciteit die zij afnamen. Deze regeling vond haar grondslag in de opeenvolgende Technische Reglementen Distributie Elektriciteit.

De voorwaarde daartoe was dat de elektriciteitsafnemer in kwestie een installatie had met een AC-vermogen ('AC' zijnde Alternating Current of wisselstroom) van ten hoogste 10 kVA (kilovoltampère).

2.- Deze regeling waarbij de factuur aan de elektriciteitsafnemer berekend werd op basis van zijn netto-verbruik werd ook de 'regeling van de terugdraaiende teller' genoemd - naar aanleiding van de analoge (niet-digitale) elektriciteitsmeters of -tellers, die fysiek terugdraaiden bij injectie en waarop

alleen het uiteindelijke netto-verbruik kon worden afgelezen. De rechtbank duidt deze regeling hierna aan als het 'terugdraai-effect'.

Door het terugdraai-effect genoten deze electriciteitsafnemers, ook aangeduid als prosumenten, het voordeel dat zij voor hun bruto-verbruik ontsnapten aan de tariefcascade. De tariefcascade houdt in dat de transmissiebeheerder zijn kosten doorrekent aan de distributiebeheerder die vervolgens transmissiekosten en distributiekosten in één factuur doorrekent aan de afnemer. Een tweede voordeel bestond hierin dat het prijsverschil tussen de geproduceerde, goedkopere stroom en de gebruikte duurdere stroom niet in rekening werd gebracht.

Volgens het Vlaamse Gewest had het terugdraai-effect tot gevolg dat afnemers die niet over een decentrale productie-eenheid beschikten, verhoudingsgewijs veel meer deelden in de kosten van het netbeheer dan de afnemers die konden genieten van het terugdraai-effect. Volgens het Vlaamse Gewest nam dit onevenwicht nog toe nadat doorheen de jaren steeds meer mensen zonnepanelen installeerden. Om aan dit onevenwicht enigszins te verhelpen voerde de VREG (de onafhankelijke regulator aan Vlaamse zijde) met ingang van 2015 een prosumentarief in, te betalen door de prosumant.

3.- De Europese wetgever schreef inmiddels de installatie van 'slimme' (of digitale) meters voor waardoor afname en injectie precies konden worden gemeten. Volgens het Vlaamse Gewest werden deze ingevoerd omdat de fysieke tellers met één meteropname per jaar gelet op de stijgende injectie het netbeheer bemoeilijkten en om de prosumenten aan te moedigen om wat ze met hun gedecentraliseerde installatie produceerden ook zelf te verbruiken.

Ingevolge de Richtlijn van 2009/72 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG, (hierna aangeduid als de 'Derde Elektriciteitsrichtlijn') en de Richtlijn 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (hierna aangeduid als de 'Vierde Elektriciteitsrichtlijn') moest het Vlaamse Gewest – na een positieve kosten-batenanalyse, in 2017 en 2018 - de slimme meter uitrollen. Dit gebeurde de facto vanaf mei/juni 2019 en zou thans nog steeds aan de gang zijn. De verplichte slimme meter kent ook uitzonderingen en in ieder geval zijn er thans ook nog electriciteitsafnemers met een fysieke teller.

4.- De Vlaamse regelgever vaardigde aldus het Decreet van 26 april 2019 uit tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de uitrol van digitale meters en tot wijziging van artikel 7.1.1, 7.1.2 en 7.1.5 van hetzelfde decreet (B.S. 5 juni 2019) (hierna aangeduid als het 'Decreet').

Door deze wijziging werd niet langer gefactureerd op basis van de netto-afname, maar op basis van de bruto-afname. Ook het prosumentarief verdween, maar de prosumant ontving wel een

vergoeding voor de elektriciteit die hij op het net injecteerde, zij het dat dit klaarblijkelijk alleen het geval is voor de injectie die men zelf verbruikt. Bij overschot handelt men alsof de teller virtueel op nul staat.

Het Decreet voorzag nochtans in een uitzondering voor prosumenten met een installatie met een maximaal AC-vermogen van 10kVA en in dienst genomen uiterlijk op 31 december 2020. Voor de prosumenten werkte de Vlaamse regelgever in het Decreet een overgangsregeling uit waardoor, tot 15 jaar na de aanmelding van de installatie (of tot 31 december 2020 indien de termijn eerder verstreek, dus dan kreeg men het nog langer dan vijftien jaar), de facturatie nog steeds kon gebeuren op basis van de netto-afname (zie artikel 42 van het Decreet) en zij zoals voorheen een distributienettarief betaalden op basis van de netto-afname plus een prosumententarief (zie artikel 31 van het Decreet).

De uitzonderingsregeling van artikel 31 en 42 samen duidt de rechtbank hierna aan als de 'overgangsregeling'.

5.- Bij beslissing van 20 september 2019, in werking getreden op 24 oktober 2019, stelde de VREG een nieuw Technisch Reglement vast waarin het terugdraai-effect niet meer voorkwam. Volgens het Vlaamse Gewest gaat het om een onafhankelijk beslissing van de VREG als regulator, los van de Vlaamse en Europese voorschriften, maar toch rijst of de vraag of de aanpassing van dit Technisch Reglement niet gewoonweg het gevolg was van het Decreet dat in de principiële afschaffing voorzag en alleen een overgangsregeling aanhield. Wat er ook van zij, in de huidige procedure richtte men zich tot de hogere norm, te weten het Decreet.

6.- De Federale Regering, de VREG en CREG (de federale energieregulator) en nog anderen dienden bij het Grondwettelijk Hof een annulatieberoep in tot gedeeltelijke vernietiging waarbij onder meer de voormelde artikelen 31 en 42 in vraag gesteld werden wegens schending van de federale bevoegdheden.

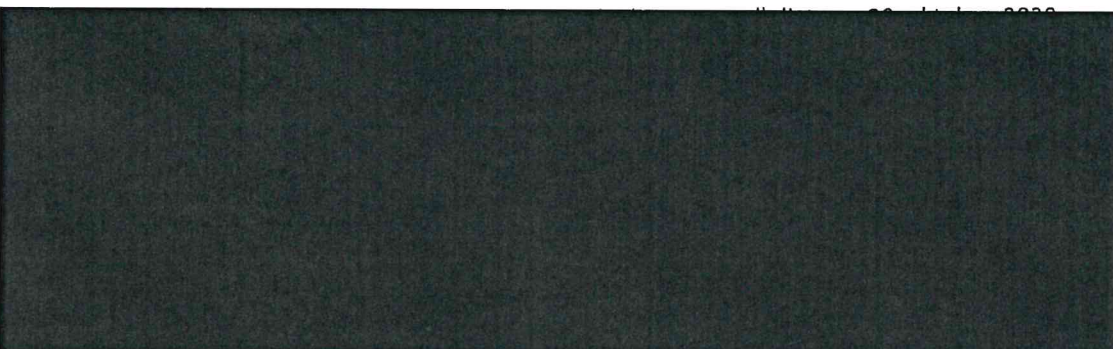
In zijn arrest van 14 januari 2021 vernietigde het Grondwettelijk Hof de voormelde bepalingen, maar beperkte het de gevolgen van deze vernietiging in die zin dat de factuurafrekening op basis van de overgangsregeling kon behouden blijven tot 1 maart 2021, datum van de publicatie van het arrest in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse Regering van zijn kant vaardigde op 9 juli 2021 een Besluit uit dat tot doel had de nadelige gevolgen van het vernietigingsarrest op te vangen door een (eerste) "*retroactieve investeringspremie*" in te voeren voor eigenaars van zonnepanelen met een nominaal omvormervermogen van maximum 10 kVA die in de periode 2006-2020 in dienst werden genomen en die op 14 januari 2021 van het terugdraai-effect genoten (B.S. 15 juli 2021, 2021021450). Het bedrag van de retroactieve investeringspremie houdt rekening met het jaar waarin de prosument de

installatie in dienst nam, met het jaar waarin hij een digitale meter liet plaatsen, met alle reeds genoten voordelen (voordeligere facturen, eventuele groenestroomcertificaten en fiscale voordelen) met als doel uit te komen op een rendement van 5% na vijftien jaar daarbij uitgaand van een gemiddelde situatie met onder meer een gemiddeld verbruiksprofiel en een gemiddelde "gelijktijdigheid" van productie en verbruik.

Bij Besluit van 10 september 2021 (B.S. 8 oktober 2021, 2021033449) voerde de Vlaamse Regering twee andere "retroactieve investeringspremies" in, namelijk voor andere decentrale productie-installaties dan zonnepanelen, en voor de plaatsing van een warmtepomp in dienst genomen vóór 1 januari 2021 in combinatie met zonnepanelen.

Om in aanmerking te komen voor deze premies moet de prosumant bij het aanvragen van de premie uitdrukkelijk afstand doen van iedere rechtsvordering ten aanzien van het Vlaamse Gewest tot vergoeding van enige vermeende directe of indirecte schade ten gevolge van het arrest nr. 5/2021 van 14 januari 2021 van het Grondwettelijk Hof (zie artikel 7.16.1., §2, 7° van het Energiebesluit van 19 november 2010).

8.- De prosumant besloot daarom de huidige vordering in te leiden voor de burgerlijke rechter.

9.- De overige relevante feitelijke elementen behandelt de rechtbank hierna bij de verdere bespreking.

2. VOORWERP VAN DE VORDERINGEN

10.- De prosumant vordert in hoofdde de veroordeling van het Vlaamse Gewest tot uitvoering van de rendement-garanderende verbintenis en bijgevolg tot betaling van 1.338,26 euro provisioneel. Hij vordert voor het overige de zaak aan te houden tot 2035.

In ondergeschikte orde vordert hij de veroordeling van het Vlaamse Gewest tot het indienen van een ontwerp van decreet, dat ertoe strekt zijn (en desgevallend de andere gedupeerde zonnepaneeleigenaars) na 15 jaar te compenseren voor het rendementsverlies dat hij/zij le(e)d(en) door het wegvallen van het terugdraai-effect en dit op straffe van een dwangsom van 5.000,00 euro per dag verzuim, met een maximum van 200.000,00 euro.

In nog verder ondergeschikte orde vordert de prosumant veroordeling van het Vlaamse Gewest tot betaling van 1,00 euro provisioneel uit hoofde van overheidsaansprakelijkheid en vordert hij de zaak voor het overige aan te houden tot 2035.

Het Vlaamse Gewest besluit tot de ongegrondheid van de vordering.

Partijen vorderen verder over en weer dat de ander zou worden veroordeeld tot de kosten met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding.

3. BEOORDELING

3.1. Ontvankelijkheid

11.– Het Vlaamse Gewest betwist de ontvankelijkheid van de vordering niet. Aangezien de rechtbank geen ambtshalve middelen van niet-ontvankelijkheid moet opwerpen, is de vordering ontvankelijk.

3.2. Gegrondheid

3.2.1. Belofte of verbintenis door eenzijdige wilsuiking

12.– De prosumant voert in hoofdorde aan dat het Vlaamse Gewest eenzijdig de wil uitte tot het waarborgen aan de prosumant van het rendement van het terugdraai-effect na invoering van de digitale meter. Hij verwijst naar beloftes van destijds minister Tommelein en minister Peeters in de media en vordert uitvoering van deze verbintenis zodat zij het rendement waarop zij op grond van het terugdraai-effect recht zou hebben gehad, actueel begroot op 1,00 euro en definitief te begroten na 2025 (reden waarom hij verzoekt de zaak op dit punt aan te houden) ontvangt.

13.– De prosumant verduidelijkt dat hij op grond van de gedane beloftes geen ongrondwettige demarche van de overheid verwacht om alsnog van het terugdraai-effect te genieten, maar wel een rendementsgarantie waarbij hij in hoofdorde de betaling van het volledige rendement in uitvoering van de belofte vordert en in ondergeschikte orde een regelgevende demarche die tot compensatie kan leiden die met het rendement uit de terugdraaiende teller overeenstemt.

14.- *De verklaringen van minister Tommelein en minister Peeters* - Meer bepaald, haalt de proponent de volgende verklaringen aan [eigen onderlijning door de rechtbank]:

- Verklaring van minister Tommelein, VRT, 2 februari 2017 : "Ik zal die mensen nooit in de steek laten, dat betekent: ze moeten absoluut geen schrik hebben dat wij nu opeens het geweer van schouder gaan veranderen. Ook die digitale meters zullen de zonnepaneeleigenaars blijven ondersteunen en ervoor zorgen dat het rendement niet achteruit gaat". Daarnaast gevraagd door de journaliste verklaarde hij dat hij zich er bewust van was dat deze opname gearchiveerd zou worden.

- De Tijd, 3 februari 2017 (stuk 10, dossier proponent): " 'Het zou te gek zijn dat we mensen aanmoedigen zonnepanelen te plaatsen en ze dan in de steek laten.' zegt Tommelein. Wie vóór eind 2020 panelen heeft, behoudt minstens 15 jaar het voordeel van de terugdraaiende teller. Voor nieuwe installaties komt er vanaf 2021 een compensatieregeling."

- Verklaring minister Tommelein, Vlaams Parlement, 20 juni 2018: "[i]ndien de federale overheid zich door het ontwerpdecreet in haar belangen geraakt voelt, dan kan ze in theorie gebruikmaken van de mogelijkheid om een belangenconflict in te roepen om de procedure tijdelijk op te schorten en de daarbij horende bijzondere overlegprocedure op te starten. Ze kan in theorie ook via het Overlegcomité een bevoegdheidsconflict op tafel leggen. Als ultimum remedium kan ze uiteraard een door het Vlaams Parlement aangenomen decreet aanvechten bij het Grondwettelijk Hof", Vr. en Antw. VI. P. 2017-18, 20 juni 2018, 2209, antwoord minister TOMMELEIN, beschikbaar op <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementairwerk/commissies/commissievergaderingen/1264276/verslag/1265316>;

- Verklaring minister Tommelein op 24 augustus 2018, VRT-journaal: " Ik heb een heel duidelijke boodschap: als het rendement niet behouden kan worden zoals de mensen het in die omstandigheden hebben geplaatst [d.i. onder toepassing van de mechanische, teruglopende meter] dan gaat de digitale meter voor zonnepanelen er voorlopig niet komen."

- website minister Tommelein, 24 augustus 2018: onder de titel "Zonnepanelen moeten en zullen rendement behouden met digitale meter": " [w]e zijn [over een compensatieregeling] in overleg met de VREG. Er moet zo snel mogelijk duidelijkheid komen. Eén ding is zeker: zonnepanelen moeten en zullen hun rendement behouden met de digitale meter".

- website minister Peeters, 24 juni 2019, na aankondiging van annulatieberoep bij het Grondwettelijk Hof: titel " [n]et nu de rust was weergekeerd, acht de VREG het noodzakelijk om de consument nodeloos bang te maken en het draagvlak voor hernieuwbare energie nog maar eens onderuit te halen."

- brief van het kabinet van minister Peeters aan een eigenaar van zonnepanelen, 19 juli 2019: “*[het terugdraai-]effect wordt u gegarandeerd voor 15 jaar vanaf de in dienst name van de installatie (het moment van de keuring). Dit werd ook zo beslist door de Vlaamse Regering om het rendement van bestaande installaties te garanderen*”.

- Verklaring minister Peeters, 19 juli 2019, VRT-journaal: de prosumant citeert dit als: “*Iedereen die mij vraagt ‘Is het een goede zaak om nu zonnepanelen te gaan leggen?’ dan zeg ik: ‘ja’. Doe het zeker vóór 2021, want dan hebt U nog altijd die virtueel terugdraaiende teller als dat beter voor u uitkomt. Ik denk dat wij sterk in onze schoenen staan. En ik hoop dat het Grondwettelijk Hof ons daarin ook gelijk zal even*. En vervolgens antwoordde zij naar aanleiding van een opmerking over het annulatieberoep op Twitter (nu X): “*[w]e staan juridisch sterk in onze schoenen. Ik ben er van overtuigd dat het Grondwettelijk Hof ons hier zal volgen*.” Ook de netbeheerder zou in een vraagrubriek bevestigd hebben, zoals blijkt uit een afdruk op 25 juni 2020, dat prosumanten gedurende 15 jaar konden genieten van het terugdraai-effect.

Naar aanleiding van de voortzetting van de zaak met het oog op het stellen van eventuele vragen door de rechtbank, legt de prosumant bijkomende stukken voor, waarover beide partijen ter zitting duiding geven. De rechtbank zal deze stukken alleen onderzoeken indien zij een ander licht werpen op de zaak dan datgene waartoe zij op basis van de voormelde stukken besluit.

15.– Volgens de prosumant, die zegt dat hij zich – net als vele andere burgers – verliet op de voormelde verklaringen, was het de bedoeling van de Vlaamse regelgever om zoveel mogelijk mensen aan te zetten tot het installeren van zonnepanelen om zo haar groene-stroomdoelstellingen te halen. De bouw van twee biomassa centrales zou immers zijn afgevoerd om haar miljardenschuld af te bouwen. Het Vlaamse Gewest spreekt dit laatste tegen en legt uit dat het besliste om de biomassa centrales niet te bouwen omwille van respectievelijke vertraging en onzekere factoren; de Raad van State verwierp de schorsingsberoepen tegen deze beslissingen en in de beroepen ten gronde werd afstand gedaan.

De reden waarom de ministers deze uitspraken deden is op zich niet van belang voor het antwoord op de vraag of de voormelde verklaringen beloftes of eenzijdige wilsuïtingen inhouden die het rendement garanderen waarop men aanspraak kan maken indien men van het terugdraai-effect geniet. Voor zoveel als nodig merkt de rechtbank op dat de prosumant niet de kostprijs van de installatie terugvordert, maar wel het rendementsverlies dat hij lijdt.

16.– *Onderzoek van de bestaansvoorwaarden van de verbintenis door eenzijdige wilsuïting* – Voorafgaand merkt de rechtbank op dat het Vlaamse Gewest niet tegensprekt dat de verklaringen van de ministers geen persoonlijke verklaringen inhielden, maar dat zij deze deden in hun hoedanigheid van minister en dus namens de Vlaamse Regering. Wanneer de prosumant zich op deze verklaringen wil beroepen, moet hij zich dus richten tot het Vlaamse Gewest, zoals hij hier

deed. Uiteraard staat het Vlaamse Gewest niet in voor uitspraken door de netbeheerder, die de prosumant ook citeert, maar waarop hij zich vervolgens op zich niet beroept om te spreken van een eenzijdige verbintenis door het Vlaamse Gewest.

Het Vlaamse Gewest betwist wel dat hier aan de bestaansvoorwaarden van de verbintenis door eenzijdige wilsuïting is voldaan.

17.– De verbintenis door eenzijdige wilsuïting kan een autonome bron van verbintenis zijn. Zij is een vorm van een eenzijdige rechtshandeling waarbij de wil van de handelende persoon erop gericht is een verbintenis in zijn hoofde te doen ontstaan. Daarbij moet alleszins voldaan zijn aan de hier toepasselijke geldigheidsvoorwaarden van artikel 1108 van het oud Burgerlijk Wetboek (thans terug te vinden in artikel 5.126 *juncto* artikel 5.27 van het Burgerlijk Wetboek): een geldige wilsuïting door een handelingsbekwaam persoon met een geoorloofd voorwerp en een geldige oorzaak. Volgens het Vlaamse Gewest is niet voldaan aan de eerste en derde voorwaarde. Daarnaast voert zij aan dat de belofte nietig is en buiten toepassing moet gelaten worden omwille van enerzijds de schending van de bevoegdheid van de decreetgever en anderzijds omdat zij een ongeoorloofd voorwerp zou hebben.

18.– *Geldige wilsuïting* - Een geldige wilsuïting betreft een vrije en bewuste wil en is erop gericht rechtsgevolgen te doen ontstaan. Volgens het Vlaamse Gewest is daarvan hier geen sprake. Het zou hier gaan om politieke verklaringen met beleidsintenties, toelichting bij de voorgenomen of aangenomen decreetgeving en om een inschatting van de slaagkansen voor het Grondwettelijk Hof. Nooit zou in de door de prosumant naar voor gebrachte verklaringen een rendementsgarantie zijn opgenomen. Volgens het Vlaamse Gewest kan hoogstens sprake zijn van een niet juridisch-bindende intentieverklaring. In geen geval kan er volgens het Vlaamse Gewest sprake van een geldige toestemming omdat deze de bevoegdheden van de decreetgever miskent.

19.– Voor een aantal van de hiervoor aangehaalde verklaringen merkt het Vlaamse Gewest terecht op dat zij een loutere uitlegging van de voorgenomen of aangenomen decreetgeving betreffen, dan wel een inschatting van de slaagkansen voor het Grondwettelijk Hof. Dit is alleszins zo voor de brief door het kabinet van Minister Peeters van 19 juli 2019 gericht aan een prosumant (los van de vraag of die brief in deze zaak kan worden aangehaald), haar verklaring van diezelfde dag op het VRT-journaal, haar twitterantwoord van diezelfde dag en de antwoorden van de netbeheerder.

De andere verklaringen beperken zich echter niet zomaar tot uitlegging van de regelgeving of tot een loutere aankondiging of beleidsintentie, zelfs al zou dat in het licht van een conceptnota zo hebben gemoeten. In de voormelde publieke uitspraken wordt het behoud van het terugdraai-effect (en dus het rendement) zonder meer vooropgesteld en gegarandeerd [zie de door de rechtbank hiervoor onderlijnde uitspraken]. De verklaringen van minister Tommelein op 2 februari 2017, 3 februari 2017, 20 juni 2018, 24 augustus 2018 (zowel in de pers als op zijn website) en van minister Peeters op 24

juni 2019) zeggen inderdaad strikt genomen niets expliciet over het rendement of beschrijven zelfs een ontwerpdecreet, maar maken geen voorbehouden en drukken niettemin wel degelijk de wil uit om het terugdraai-effect te behouden met dus impliciet maar zeker het rendement dat de prosumant hier gegarandeerd wil zien. Telkens de minister verklaarde dat het terugdraai-effect moet blijven bestaan en dit zelfs koppelde aan een invoering (al dan niet voorlopig) van de digitale meter getuigt dit van de wil om ook het aan het terugdraai-effect verbonden rendement te garanderen. Het antwoord op de vraag of de consument geloof kon hechten aan deze verklaringen is naar het oordeel van de rechtbank niet relevant voor de beoordeling van de vraag of het hier in hoofde van het Vlaamse Gewest over een eenzijdige wilsuiking met rechtsgevolgen ging. Bij het uiten van de eenzijdige wil, moet nagegaan worden wat het Vlaamse Gewest uitdrukte en niet wat de ontvanger van de boodschap daar mocht van maken. Dit laatste kan mogelijks wel een rol spelen bij het beoordelen van de schending van het vertrouwensbeginsel en de fout op grond van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek (zie daarover hierna).

De Vlaamse Regering hield zich aan de belofte in zoverre zij een ontwerp neerlegde dat door het Vlaams Parlement werd gestemd en waarin de decreetgever het terugdraai-effect tijdelijk behield en dus ook het rendement. Op dit punt vraagt de prosumant in deze procedure dan ook geen uitvoering van de eenzijdige wilsverbintenis.

De vraag rijst evenwel of de belofte ook het verlenen van rendement op zich inhield waarbij de overgangsregeling slecht één van de manieren was om dit te bekomen. In dat geval zou de overheid ook na de vernietiging van het Decreet door het Grondwettelijk Hof dit rendement moet verzekeren. De rechtbank stelt vast dat de hiervoor onderlijnde uitspraken en verklaringen inderdaad zo kunnen worden begrepen en er is dus sprake van een geldige wilsuiking in die zin.

Vervolgens gaat de rechtbank na of alle andere voorwaarden voor het tot stand komen van een geldige eenzijdige verbintenis voldaan zijn.

20.– *Voorwerp* – Het Vlaamse Gewest stelt zich vragen bij het voorwerp van de verklaringen. Volgens hem heeft de eenzijdige verbintenis geen bepaalbaar voorwerp. De rendementsgarantie acht hij namelijk niet bepaalbaar.

Hij vordert zelfs de nietigverklaring van de belofte, minstens de buitentoepassingverklaring ervan op grond van artikel 159 van de Grondwet omdat de belofte een ongeoorloofd voorwerp heeft.

21.– Naar het oordeel van de rechtbank is het voorwerp van de wilsverklaring wel 'bepaald minstens bepaalbaar'. Het gaat om het rendement waarop een prosumant aanspraak kan maken bij een terugdraai-effect zoals dit voordien het geval was. Dat er honderdduizend individuele gevallen zijn met een individuele rendementsberekening, maakt het voorwerp op zich niet onbepaald of onbepaalbaar.

22.– Er rijst anderzijds wel een probleem met betrekking tot het 'bestaan' van het voorwerp van de verbintenis en dit gelet op de bevoegdheid voor het verzekeren van een rendementsgarantie.

Zoals de rechtbank hiervoor vaststelde, duiden bepaalde van de voormelde verklaringen impliciet maar zeker op de wil van de Vlaamse Regering tot het verzekeren van een rendement. Niettemin stelt de rechtbank vast dat het verzekeren van een rendement op basis van het terugdraai-effect alleen kan gereguleerd worden mits een tussenkomst door het Vlaams Parlement dat de decreten en de begroting moet goedkeuren. Er ligt geen bepaling voor die de Vlaamse Regering, en dus het Vlaamse Gewest, machtigt om op dit punt volledig autonoom te handelen zonder mandaat van de wetgever of uitvoerende macht. Zij heeft, gelet op de artikelen 13, §1, en 78 Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen en artikel 32 van de Grondwet, geen enkele bevoegdheid om geheel zelfstandig en zonder enige controle regels uit te werken om een bepaald rendement te garanderen, wanneer blijkt dat het overgangsregime dat naar aanleiding van het door haar ingediende ontwerp van decreet werd ingevoerd, strijdig is met een aantal grondwettelijke bepalingen.

23.– De belofte heeft met andere woorden geen voorwerp aangezien een minister, of dus de Vlaamse Regering, niet de bevoegdheid heeft om autonoom te beslissen over de mogelijkheid om tijdelijk het rendement voortvloeiend uit het terugdraai-effect te garanderen. De belofte betreft namelijk een prestatie die onmogelijk is en onmogelijke prestaties kunnen niet het voorwerp uitmaken van een verbintenis.

Er is bijgevolg niet voldaan aan alle voorwaarden om tot het bestaan van een afdwingbare eenzijdige verbintenis te besluiten. De vraag naar de nietigheid minstens de buitentoepassingverklaring van de gedane belofte in het derde en vierde middel van de conclusie van het Vlaamse Gewest is – voor zover het Vlaamse Gewest zich daarop zou kunnen beroepen - niet meer aan de orde.

3.2.2. Vertrouwensbeginsel – artikel 1382 van het oud Burgerlijk Wetboek

24.– De prosument beroept zich in ondergeschikte orde op het vertrouwensbeginsel en voert in nog meer ondergeschikte orde aan dat het Vlaamse Gewest ook een fout beging door de aanname van het Wijzigingsdecreet en invoering van de overgangsregeling.

Voor de rechtbank beroept de prosument zich daarmee in wezen in beide gevallen op artikel 1382 van het oud Burgerlijk Wetboek. De schending van het vertrouwensbeginsel is dan de schending van de norm, waarvoor de prosument op grond van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek schadevergoeding vordert. De uiteindelijk door de prosument gevorderde maatregelen zijn dan een vorm van schadeherstel.

25.– *Vertrouwensbeginsel* – Dit beginsel houdt in dat het bestuur de gewekte verwachtingen niet mag beschamen. De burger moet namelijk kunnen vertrouwen op wat door hem niet anders kan worden opgevat dan als een vaste gedrags-of beleidsregel van de overheid.

Volgens de proponent wekte de Vlaamse Regering bij de proponent het vertrouwen dat het rendement volgens het teruggdraai-effect zou gegarandeerd blijven. Hij is van oordeel dat het Vlaamse Gewest dit vertrouwen schond en zich daarvan ook bewust was gelet op de compensatieregeling die vervolgens werd uitgewerkt.

Volgens het Vlaamse Gewest is er alleen sprake van een schending van het vertrouwensbeginsel wanneer een normaal voorzichtige en oplettende de burger in zijn rechtmatige verwachtingen verschalkt is en niet had moeten weten dat de gewekte verwachtingen eventueel niet zouden kunnen of mogen worden gehonoreerd.

26.– De verklaringen die een minister hier aflegde als regeringslid zijn geen louter politieke verklaringen waarvan de burger maar moest weten dat zij niet ernstig bedoeld waren.

Vooreerst deed de minister zijn uitspraken niet als lid van zijn politieke partij, maar in zijn hoedanigheid van regeringslid. Verklaringen in pers en media willen de burger bereiken en moeten even ernstig gebeuren als andere verklaringen. Het uitgangspunt kan niet zijn dat de burger maar moet weten dat verklaringen in de pers bedoeld zijn om hem te misleiden of misleidend kunnen zijn en dus sowieso met een korrel zout moeten worden genomen of met de nodige reserves moeten worden beluisterd en gelezen.

Verder ging het niet zomaar om een vage of algemene verklaring zonder garantie of het beschrijven van een achterliggende doelstelling. De hiervoor door de rechtbank onderlijnde passages in de verklaringen, die trouwens vaak mondeling werden gedaan en dus niet in een context konden worden gelezen, zijn zonder meer te begrijpen als een (weze het mogelijk tijdelijke) rendementsgarantie.

27.– Ministers moeten de burgers bij elk van deze verklaringen in eerste instantie duidelijk maken of zij praten over geplande dan wel reeds gerealiseerde wetgeving. Het volstaat niet te zeggen dat de ministers deze verklaringen gelijktijdig met of in de context van een conceptnota aflegden of neerscheven, wanneer zij dit in hun verklaring naar de burger niet expliciet vermelden en de burger niet op de hoogte is of moet geacht worden op de hoogte te zijn van het bestaan en de inhoud van een conceptnota. Dat tegelijkertijd met de bedoelde verklaringen een conceptnota of voorstel voorlag waarin werd verduidelijkt dat deze geen financieel of budgettair engagement inhield, kan dus geen afbreuk doen aan de afgelegde verklaringen. Integendeel, de herhaalde reserves in de nota tonen precies aan dat dit aspect in geen geval had mogen verzwegen worden. Het is naar het oordeel van de rechtbank trouwens perfect mogelijk om dit in 'mentsentaal' uit te leggen.

In de veronderstelling dat de ministers toch zouden hebben verduidelijkt dat zij zich alleen uitspraken over geplande en toekomstige regelgeving rijst trouwens de vraag of zij de burger niet ook hadden moeten informeren over mogelijke beroepen die tegen die regelgeving achteraf kunnen worden ingeleid.

De rechtbank acht dit laatste niet altijd absoluut noodzakelijk. De mogelijkheid om de regelgeving voor de rechter te betwisten, maakt immers deel uit van de regels binnen de rechtstaat, die de burger geacht is te kennen.

Anders is het natuurlijk wanneer, zoals hier, de overheid al weet heeft van grondwettelijke problemen die kunnen rijzen.

Zo klonken er in casu al voorafgaand aan het afleggen van de eerste verklaringen kritische geluiden over de bevoegdheid van de regionale regelgever inzake de overgangsregeling in een advies van de Raad van State van 28 mei 2014 naar aanleiding van een ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de promotie van groene elektriciteit en van hoogrenderende warmtekrachtkoppeling (zie <http://www.raadvst-consetat.be/dbx/adviezen/56282.pdf#search=56.282%2F3>, 5-6, punt 5.2. en 7, punt 6.3) en later ook in een advies van de Raad van State van 5 december 2017 over een ontwerp van besluit van Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 december 2017 tot wijziging van dit eerste besluit (zie <http://www.raadvst-consetat.be/dbx/adviezen/62410.pdf#search=62.410%2F3>, 5, punt 5).

Ook de VREG maakte in zijn advies van 23 oktober 2017 juridisch bezwaar naar aanleiding van de geplande overgangsregeling (zie <https://www.vreg.be/sites/default/files/document/adv-2018-05.pdf>, 4).

Naar aanleiding van het hier bedoelde Decreet maakte de Raad van State, tot slot, in zijn voorafgaand advies van 20 maart 2018 dezelfde opmerking aangaande de bevoegdheid en benadrukte zij: *"In het verleden heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, er reeds meermaals op gewezen dat, nog los van de Europeesrechtelijke bezwaren, de gewesten niet bevoegd zijn om een dergelijke regeling, waarbij de consument slechts betaalt voor de netto afgenomen elektriciteit, aan te nemen"* (zie <http://www.raadvst-consetat.be/dbx/adviezen/62977.pdf#search=62.977>, zie 6-7).

In die omstandigheden hadden de ministers bij hun opeenvolgende verklaringen dus wel moeten aangeven dat de geplande regelgeving zeer waarschijnlijk niet kritiekloos zou passeren. Ook hier is het mogelijk om dit te doen in 'mentsentaal' en om de voorwaardelijkheid van een regelgeving te benadrukken. De vaststelling dat iets juridisch complex is, geeft de minister geen vrijgeleide om dit niet te vermelden en aldus een bepaald vertrouwen te wekken, dat in werkelijkheid niet bestaat.

In alle geval merkt de rechtbank op dat de minister(s) in casu hun voornemen om de prosumenten te beschermen en van het rendement te verzekeren, ook los van een bepaalde conceptnota en regelgeving, ten onrechte als een verworvenheid voorstelde. De ministers hadden immers onverbloemd en uitdrukkelijk moeten aangeven dat de regering bij het verzekeren van het

rendement slechts een bepaalde rol kon spelen en in geen geval volledig autonoom regelgeving kon tot stand brengen die het rendement kon waarborgen(zie hiervoor). Zonder deze verduidelijking kon de gemiddelde burger de bedoelde verklaring(en) dan ook niet anders opvatten dan dat de regering in alle geval het nodige zou doen om hem een rendementsgarantie te bieden.

28.– Ten titel van volledigheid merkt de rechtbank tot slot nog op dat het principe van de veranderlijkheid en de beleidsvrijheid van de overheid met het voorgaande niets van doen heeft. De overheid moet inderdaad de vrijheid hebben om zijn bestaande beleid aanpassen, maar dit is iets anders dan het aangekondigde beleid verkeerd voorstellen en aldus het gewekte vertrouwen beschamen. Hier wordt met andere woorden niet het beleid aangepast, maar verschilt het beleid van de verklaringen erover en daarin ligt het probleem.

29.– Het Vlaamse Gewest merkt niettemin nog op dat het vertrouwensbeginsel niet geschonden kan zijn omdat de Vlaamse Regering niet het wettelijk bevoegde orgaan was om de rendementsgarantie toe te kennen en er dus geen sprake is van een 'gewettigd' vertrouwen. Daarnaast is het Vlaamse Gewest van oordeel dat er slechts sprake kan zijn van een schending van het vertrouwensbeginsel wanneer het voordeel zonder gewichtige redenen ontnomen wordt.

Het vertrouwensbeginsel kan inderdaad niet ingeroepen worden tegen wettelijke bepalingen in (zie ook Cass. 25 juni 2020, www.juportal.be, ECLI:BE:CASS:2020:CONC.20200625.1N.13) en het is duidelijk dat de bevoegdheidsregeling een gewichtige reden is die maakt dat de rendementsgarantie niet absoluut moet worden verzekerd.

Dit leidt er toe dat wanneer het vertrouwen van de burger precies geschonden is met betrekking tot de bevoegdheid, zoals in casu, diezelfde bevoegdheidsverdeling er alsnog aan in de weg staat dat er sprake is van rechtmatige verwachtingen in hoofde van de burger of van een schending van het vertrouwensbeginsel.

De verwachtingen van de prosumant moeten dus niet gehonoreerd worden in zoverre het honoreren ervan zou ingaan tegen de wettelijke bepalingen. De prosumant kan op die grond dus geen betaling vorderen van al het rendement dat hij misliep.

De eis die hij in ondergeschikte orde stelt waarbij hij vraagt dat het Vlaamse Gewest dan minstens zou worden veroordeeld tot het indienen van een ontwerp-decreet met het oog op een compensatie die overeenstemt met het rendement na 15 jaar terugdraai-effect, wijst de rechtbank eveneens af.

Los van het antwoord op de vraag of de rechtbank een dergelijke maatregel kan bevelen, stelt de rechtbank vast dat de prosumant nergens voorhoudt dat zijn vertrouwen op dit punt geschaad was. Anders gezegd de prosumant voert alleen een schending van het vertrouwensbeginsel aan in zoverre de Vlaamse Regering geen (volledige) rendementsgarantie bood; zij voert niet aan dat de Vlaamse

regering beloofde bepaalde wetgevende initiatieven tot compensatie te ondernemen omdat het rendement niet kon worden geboden, wat zij ook niet deed. In alle geval, rijst de vraag of een dergelijk initiatief tot een compensatie zou hebben kunnen leiden die verder ging dan de retroactieve premies die op dit ogenblik bestaan. Dit zou dan in concreto onderzocht moeten worden.

30.– Ook dit onderdeel van de vordering wijst de rechtbank dus af.

31.– *Fouten in het wetgevend proces* – Op grond van de misleidende houding van de ministers (en dus de Vlaamse Regering) bij het afleggen van hun verklaringen voert de prosumant geen schending van de algemene zorgvuldigheidsnorm aan, hoewel daarvoor op grond van wat de rechtbank hiervoor vaststelde toch wel wat te zeggen valt. De overheid beging wel een fout door te laten uitschijnen dat zij – ook bij vernietiging van een decretale regeling – de prosumanten kon verzekeren van een volledig rendement.

De rechtbank ziet de bevestiging daarvan in de compensatieregeling die de Vlaamse Regering bij Besluit uitwerkte door een aantal retroactieve premies toe te kennen. Dit getuigt van het feit dat ook de overheid beseftte dat er sprake was van een fout die moest worden hersteld. Dat deze regeling er kwam na het arrest van het Grondwettelijk Hof en de toekenning van de premie trouwens uitdrukkelijk koppelt aan de afstand van een rechtsvordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid tegen de overheid op grond van het arrest van het Grondwettelijk Hof toont in alle geval aan dat het niet zomaar gaat om een louter op grond van billijkheid of opportuniteit ingevoerde vergoedingsregeling. De Raad van State keurde deze regeling goed, aangevend dat een prosumant die met de compensatie van 5% niet tevreden was zich alsnog tot de burgerlijke rechter kon wenden.

32.– Wat er ook van zij, de prosumant in de huidige zaak steunt zijn vordering op grond van artikel 1382 van het oud Burgerlijk Wetboek alleen op de aanneming door het Vlaamse Gewest van het Decreet en de invoering van de Overgangsregeling erin. Hoewel summier verwoord, kan hieruit met zekerheid worden begrepen dat de prosumant aan het Vlaamse Gewest verwijt dat het een Decreet voorstelde en aannam dat vervolgens door het Grondwettelijk Hof werd vernietigd voor wat betreft de erin opgenomen overgangsregeling.

Daarmee verwijt de prosumant zowel aan de Vlaamse Regering als aan het Vlaams Parlement een schending van de algemene zorgvuldigheidsplicht.

De rechtbank merkt volledigheidshalve op dat het Vlaamse Gewest niet ontkent en ook niet kan ontkennen dat het verantwoordelijk is voor beide organen. Voor zover als nodig, want dus niet betwist tussen partijen, verwijst de rechtbank naar artikel 82 van de Bijzondere Wet op de hervorming van de instellingen:

“Onverminderd artikel 48bis vertegenwoordigt de Regering de Gemeenschap of het Gewest in en buiten rechte. Zij wordt gedagvaard aan het kabinet van de voorzitter van de Regering. De in dit artikel bedoelde rechtsgedingen van de Gemeenschap of het Gewest, als eiser of als Vlaamse Gemeenschap, worden gevoerd namens de Regering, ten verzoeken van het door deze aangewezen lid. De in het geding betrokken Regering mag slechts betwisten dat zij bevoegd is voor het voorwerp van het geschil, op voorwaarde dat zij tegelijk het Parlement in haar plaats stelt.”

De als vertegenwoordiger van het Vlaamse Gewest aangeduide minister mag dus niet betwisten dat het geschil tot zijn bevoegdheid behoort, tenzij hij tevens de betrokken minister of wetgevende kamer in zijn plaats stelt of betreft. De bevoegdheid om wetgeving uit te vaardigen is alleszins geen zelfstandige bevoegdheid, omdat daarbij steeds de uitvoerende macht betrokken is (zie K.MUYLLE, “Het Parlement ontspringt de dans: over de dagvaarding van wetgevende vergaderingen – maar niet voor een fout van de wetgever”, *TBBR* 2003, (217), 219 en 221-222).

Uit de wetsgeschiedenis van het analoge artikel 705 van het Gerechtelijk Wetboek, met betrekking tot de Belgische Staat, blijkt dat het de bedoeling van de wetgever was om de moeilijkheden voor de eiser te milderen bij de aanduiding van de bevoegde instantie. Zonder indeplaatsstelling kan dus ook voor wat betreft dit onderdeel van de vordering verder geprocedeerd worden tegen het Vlaamse Gewest zoals vertegenwoordigd door het departement dat oorspronkelijk in het geding was betrokken (zie Cass. 10 december 2015, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151210.6).

33.– *Vooraf* - De loutere vaststelling van de ongrondwettigheid door een arrest van het Grondwettelijk Hof staat niet gelijk met een fout in de zin van deze artikelen (zie Cass. 10 september 2010, www.juportal.be AR F.09.0042.N, ECLI:BE:CASS:2010:ARR.20100910.4). Dit betekent echter alleen dat het ‘bestaan’ van een arrest van ongrondwettigheid, niet automatisch tot het bestaan van een fout moet leiden. Dit belet evenwel niet dat de rechter op basis van de ‘inhoud’ van het arrest van het Grondwettelijk Hof een schending van een subjectieve norm vaststelt waardoor hij geen schending van de algemene zorgvuldigheidsnorm moet onderzoeken.

Hiertegen kan de overheid vervolgens alleen dwaling of een andere rechtvaardigingsgrond invoeren (zie in dit verband ook S. GUILLAUME, noot onder Cass. 10 september 2010, *NJW* 2011, 425; S. VAN DROOGENBROECK, ‘Responsabilité de l’Etat-législateur: la dernière pièce du puzzle’, *J.T.* 2011/39, 804, nr. 11 alsook Cass. 30 april 2015 (www.juportal.be, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150430.9, waarin naar het oordeel van de rechtbank de eenheid tussen ongrondwettigheid en fout bevestigd wordt, behoudens dwaling of een andere rechtvaardigingsgrond (zie ook de conclusies van advocaat-generaal Werquin bij dit arrest)). Het onderzoek van deze rechtvaardigingsgrond is in wezen niet anders dan een toetsing van het gedrag van de overheid aan de algemene zorgvuldigheidsnorm. Dit laatste toont dan weer aan dat het dus eigenlijk zonder belang is of de rechtbank al dan niet een eenheid tussen de ongrondwettigheid en de fout aanvaardt op grond van het arrest van het

Grondwettelijk Hof. Indien men deze stelling niet volgt, zal de rechtbank het gedrag van de overheid immers evenzeer toetsen aan de algemene zorgvuldigheidsnorm.

34.– *Artikel 42 van het Decreet* - Wat dan de aansprakelijkheid betreft voor het aannemen van de overgangsregeling in het Decreet, is het Vlaamse Gewest in ieder geval in de fout gegaan omdat het tegen het negatieve advies van de Raad van State in, artikel 42 van het Decreet aannam dat vervolgens werd vernietigd door het arrest van het Grondwettelijk Hof van 14 januari 2021.

Het Grondwettelijk Hof stelt in zijn arrest namelijk vast dat artikel 42 van het Decreet een inbreuk vormt op de federale bevoegdheid inzake de transmissietarieven. Het hof legt uit dat het behouden van de betaling op grond van het netto-verbruik immers neerkomt op een vrijstelling van betaling van tarieven. Dit is het gevolg van de tariefcascade: de tussenkomst van de transmissienetbeheerder - die transmissietarieven aanrekent - wordt door de distributiebeheerder doorgerekend en gevoegd bij de distributietarieven die hij zelf aanrekent. Hierdoor ontvangt de eindafnemer maar één factuur. Bij aanrekening van de tarieven op grond van het netto-verbruik, moeten alleen kosten betaald worden voor dit netto-verbruik en niet voor elke 'passage' van het verbruik op het transmissienetwerk. Dit komt neer op een vrijstelling van de transmissietarieven door het Vlaamse Gewest en vormt een inbreuk op de federale bevoegdheid. Tegelijkertijd verleent het Vlaamse Gewest volgens het Hof met deze regeling ook een gedeeltelijke vrijstelling van belasting op het gebruik van het net, waaronder de BTW. Het Hof besloot dat artikel 42 van het Decreet artikel 170 van de Grondwet schond.

De fout in hoofde van het Vlaamse Gewest staat daarmee vast. Het Vlaamse Gewest gedraagt zich trouwens zonder meer en uitdrukkelijk naar de wijsheid van de rechtbank voor wat zijn fout met betrekking tot dit artikel 41 betreft (zie randnummer 256 van zijn conclusie).

35.– *Artikel 31 van het Decreet* - De fout staat op grond van het voormelde arrest van het Grondwettelijk Hof ook vast voor wat betreft artikel 31 van het Decreet. Het Hof besliste immers dat ook artikel 31 van het Decreet (dat een tijdelijke regeling invoerde voor de distributietarieven en de voortzetting van het prosumentarief – dat het voordeel van de afnemer die enkel voor zijn nettoverbruik betaalt wil neutraliseren -) moest worden vernietigd omdat het onlosmakelijk verbonden was met het vernietigde artikel 42 van het bestreden decreet.

36.– Het Vlaamse Gewest voert tot zijn verweer aan dat het voor hem totaal onvoorzienbaar was dat het Grondwettelijk Hof ook de bepaling van artikel 31 zou vernietigen. Volgens het Vlaamse Gewest kon het – gelet op artikel 6 §1, VII.a) van de Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen – niet voorzien dat artikel 31 (dat volgens hem enkel en alleen de factuurcomponent 'distributienettarieven' betrof en belangrijk was in uitvoering van de vierde Elektriciteitsrichtlijn) zou vernietigd worden wegens miskenning van de federale bevoegdheden.

37.– Het voormelde artikel 6 bepaalt [eigen onderlijning door de rechtbank]:

“ § 1. De aangelegenheden bedoeld in artikel 39 van de Grondwet 158 zijn:

(...)

VII. De gewestelijke aspecten van de energie, en in ieder geval:

a) De distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk aan 70.000 volt, met inbegrip van de distributietarieven voor elektriciteit, met uitzondering van de tarieven van de netten die een transmissiefunctie hebben en die uitgebaat worden door dezelfde beheerder als het transmissienet”.

Op grond van deze bepaling behoorde het Vlaamse Gewest dus te weten dat zij alleen de distributietarieven mocht reguleren en niet de tarieven van de transmissienetten die tot de federale bevoegdheid behoorden. Uiteraard kan het Vlaamse Gewest er niet mee volstaan te zeggen dat het artikel voor hem enkel over de distributietarieven ging, wanneer dit artikel inhoudelijk noodzakelijkerwijze betrekking had op aspecten waarvoor het Vlaamse Gewest niet bevoegd is. Het Vlaamse Gewest was helemaal niet onwetend over het begrip tariefcascade en kon daaromtrent ook niet onwetend zijn want dit was precies de reden van het negatief advies van de Raad van State dat ten grondslag lag aan artikel 42. Dit negatief advies werd trouwens niet alleen gegeven naar aanleiding het huidige Decreet, maar ook al in het verleden ten aanzien van Besluiten van de Brusselse Regering in de materie (zie ook hiervoor).

De distributietarieven en het prosumententarief worden vervolgens precies berekend op grond van de regeling inzake het netto-verbruik uit artikel 42; artikel 31 mist zonder artikel 42 van het Decreet zijn bestaansreden. Het Vlaamse Gewest kon derhalve voorzien dat ook artikel 31 van het Decreet voor vernietiging vatbaar was.

38.– Besluit – Het Vlaamse Gewest is op grond van artikel 1382 van het oud Burgerlijk Wetboek aansprakelijk voor de fouten begaan in het wetgevend proces.

3.2.3. Schade en oorzakelijk verband

39.– De prosument kan alleen de schade vorderen die in oorzakelijk verband staat met de hiervoor vastgestelde fouten van het Vlaamse Gewest in het wetgevende proces.

40.– De prosument vordert alleen het rendementsverlies dat hij lijdt doordat hij na het verwijderen van zijn terugdraaiende teller in 2025 en bij gebrek aan een overgangsregeling tot 2035, een rendementsverlies zal lijden van 25.000,00 euro.

Dit verloren rendement hier tussen 2025 (datum waarop de prosument zegt dat de digitale meter bij hem zal geïnstalleerd zijn) en 2035 (15 jaar na datum aankoop in casu) kan niet ten titel van schadevergoeding gevorderd worden. Indien de overheid de fouten in het wetgevende proces niet

had begaan, was er immers gewoonweg geen overgangsregeling geweest en had de prosumant dus ook geen rendementsvoordeel gehad.

De rechtbank wijst de schadevordering af.

4. GERECHTSKOSTEN

41.- Wanneer de partijen over en weer in enig geschilpunt in het ongelijk zijn gesteld, kan de rechtbank de kosten overeenkomstig artikel 1017, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek omslaan zoals zij dit raadzaam oordeelt (o.a. Cass. 23 november 2012, AR F.11.0144.N), zelfs wanneer slechts door één van de partijen een vordering werd ingesteld (o.a. Cass. 25 maart 2010, AR C.09.0288.N; Cass. 19 januari 2012, F.10.0142.N).

Met toepassing van het voornoemde artikel veroordeelt de rechtbank het Vlaamse Gewest tot de dagvaardingskosten en de rolstellingskosten (zij het dat het daarvan is vrijgesteld). De rechtbank slaat de overige kosten om in die zin dat ieder zijn eigen kosten draagt en partijen over en weer geen rechtsplegingsvergoeding verschuldigd zijn.

5. BESLISSING

De rechtbank,

Gelet op de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, zoals nadien gewijzigd.

Rechtsprekende in eerste aanleg, op tegenspraak.

Zonder acht te slaan op de niet uit het Frans vertaalde passages in de voetnoten 14 en 28-29 van de conclusie van [REDACTED]

Verklaart de vordering van [REDACTED] ontvankelijk en als volgt gegrond.

Zegt voor recht dat het VLAAMSE GEWEST een fout beging bij het invoeren van de artikelen 31 en 42 van het Decreet van 26 april 2019 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

Wijst de vordering af voor het anders-en meergevorderde.

Veroordeelt het VLAAMSE GEWEST tot betaling aan [REDACTED] van 171,83 euro (dagvaardingskosten met inbegrip van 20,00 euro fonds rechtsbijstand).

Slaat de rechtsplegingsvergoedingen om in die zin dat partijen over en weer aan elkaar geen rechtsplegingsvergoeding verschuldigd zijn.

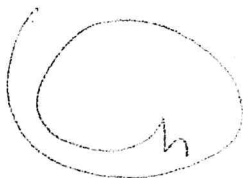
Legt de rolrechten (165,00 euro) ten laste van het VLAAMSE GEWEST dat hiervan is vrijgesteld overeenkomstig artikel 161, 1° bis juncto art. 279 van het wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten.

Laat de overige kosten voor rekening van de partij die deze kosten heeft gemaakt of gedragen.

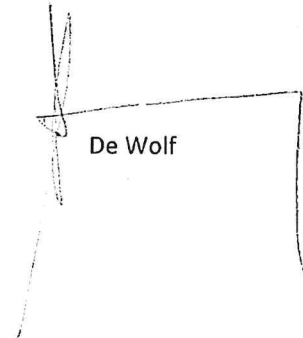
Aldus uitgesproken ter openbare terechtzitting van de 3de kamer van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel, op 30 oktober 2023,

waar aanwezig waren en zitting namen :

- mevrouw A. De Wolf, rechter,
- mevrouw T. Couck, griffier.

Couck

De Wolf